

การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของการเลี้ยงแม่สุกรพื้นเมืองภายใต้รูปแบบการให้อาหารที่แตกต่างกัน ในเขตจังหวัดสกลนคร

The comparative study on the economic cost and profit of the native sow raised under different feeding patterns in Sakon Nakhon province

ศิริพร สารคล่อง^{1*}, ชเวง สารคล่อง¹ และ พัชรินทร์ สายทอง¹

Siriporn Sarnklong^{1*}, Chaweng Sarnklong¹ and Patcharin Saitong¹

บทคัดย่อ: การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองเพื่อจำหน่ายลูกสุกรหย่านม ภายใต้กลุ่มรูปแบบการให้อาหารแม่สุกรพื้นเมืองที่แตกต่างกันดังนี้ 1) ให้รำข้าวผสมกับวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่น 2) ให้รำข้าวและเศษอาหารที่ได้จากร้านอาหาร และ 3) ให้รำข้าวและเศษอาหารที่ได้จากครัวเรือนของเกษตรกรเอง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายฟาร์ม 59 ราย พร้อมกับสุ่มเก็บตัวอย่างอาหารและน้ำหนักตัวลูกสุกรเมื่อจำหน่ายพบว่า เกษตรกรมีความเชื่อมั่นด้านการตลาดอยู่ในระดับสูง ผลผลิตลูกสุกรหย่านมมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด แม่สุกรกลุ่มที่ 1 ได้รับโปรตีนจากอาหารต่อวันและมีค่าคะแนนความสมบูรณ์ของร่างกายสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และ 3 ($P < 0.05$) ต้นทุนค่าอาหารแม่สุกรเป็นต้นทุนหลักที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ($P < 0.05$) เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ กลุ่มที่ 1, 3 และ 2 ตามลำดับ และเมื่อคำนวณต้นทุนรวมพบว่า กลุ่มที่ 1 มีค่าสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และ 3 ($P < 0.05$) มีค่าเท่ากับ 3,139.2, 2,231.2 และ 2,541.2 บาท/ครอก ตามลำดับ ส่วนของรายได้รวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ($P > 0.05$) และเมื่อคำนวณต้นทุนต่อการผลิตลูกสุกรระยะจำหน่ายหนึ่งตัวพบว่า ต้นทุนรวมในกลุ่มที่ 1 มีค่าสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และ 3 ($P < 0.05$) มีค่าเท่ากับ 397.3, 280.6 และ 328.6 บาท/ตัว ตามลำดับ ในขณะที่กำไรในกลุ่มที่ 1 มีค่าน้อยกว่ากลุ่มที่ 2 และ 3 ($P < 0.05$) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 192.0, 286.1 และ 259.4 บาท/ตัว ตามลำดับ ดังนั้นหากสามารถหาแหล่งอาหารสัตว์ราคาถูก (เศษอาหาร) ที่มีอยู่ในท้องถิ่นทดแทนวัตถุดิบที่ต้องพึ่งพาจากภายนอก จะทำให้เกษตรกรได้รับผลกำไรจากการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: สุกรพื้นเมือง, ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ, รูปแบบการให้อาหาร

ABSTRACT: The comparative study on the economic cost and profit in rearing native pigs was carried out under different feeding patterns for weaned piglet production. Feeding patterns were composed of 1) the use of feed based on rice bran mixed with other raw materials, 2) the use of feed based on rice bran together with food scraps from restaurants, and 3) the use of feed based on rice bran together with food scraps from the farmers' kitchen. The studied data were collected individually by means of 59 farmer interviews, pig feed sampling and measuring the body weight of weaned piglets at the selling time. The result revealed that farmers had a high confidence in the native pig marketing. The number of weaned piglets was not sufficient for the market demand. Sows in the treatment 1 had

¹ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร จ.สกลนคร 47160

Faculty of Natural Resources, Rajamangala University of Technology Isan, Sakon Nakhon campus, Sakon Nakhon Province 47160

* Corresponding author: Sarnklong@hotmail.com

higher protein intake and body condition score than those in the treatment 2 and 3 ($P < 0.05$). The sow feed cost was the main cost and was different among treatments ranking from the treatment 1, 3 and 2, respectively ($P < 0.05$). The total costs of the treatment 1 were higher than those of the treatment 2 and 3 as 3,139.2, 2,231.2 and 2,541.2 baht/litter, respectively ($P < 0.05$). For the benefit, it was displayed that all of treatments had no difference in the total income. For calculated economic cost and profit per a weaned piglet at the selling time, the total cost of the treatment 1 was higher than that of the treatment 2 and 3 as 397.3, 280.6 and 328.6 baht/piglet, respectively, ($P < 0.05$). The profit of treatment 1 was less than that of the treatment 2 and 3 as 192.0, 286.1 and 259.4 baht/piglet, respectively, ($P < 0.05$). In conclusion, in the event of farmers are able to seek for another feed for native sows that is a low price (such as food scraps etc.), as substituted for the feed purchased from some other places, they will be able to get more the profit.

Keywords: native pigs, economic cost and profit, feeding patterns

บทนำ

สุกรพื้นเมืองไทยเป็นทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากเป็นสัตว์ที่ผ่านการคัดเลือกตามธรรมชาติจนได้ลักษณะประจำพันธุ์ที่โดดเด่นหลายประการ เช่น เลี้ยงง่าย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นได้ดี เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เร็ว สามารถใช้อาหารท้องถิ่นที่มีคุณภาพต่ำได้เป็นอย่างดีโดยไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตและการสืบพันธุ์ (ไกรสิทธิ์ และคณะ, 2548; Serres, 1992; Samklong et al., 2011a; Samklong et al., 2011b) ตลอดจนมีการยอมรับจากคนในท้องถิ่นว่าเนื้ออร่อยและมีกลิ่นเฉพาะตัว (Vasupen, 2007) นอกจากนี้ การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชนบทอย่างแนบแน่น ตัวอย่างเช่น เป็นแหล่งรายได้เสริมของครัวเรือน เป็นตัวช่วยกำจัดเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและของเสียในครัวเรือน ผลิตปุ๋ยคอกสำหรับการเพาะปลูก เป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ใช้ในการเฉลิมฉลองงานเทศกาลหรือประกอบพิธีกรรมต่างๆ รวมถึงสามารถรองรับแนวคิดการเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัย ระบบเกษตรผสมผสานที่เน้นการเกื้อกูลกับกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ และเศรษฐกิจชุมชนที่เน้นการพึ่งพาตนเอง (พงษ์ชาญ, 2528; ณรงค์ และ พลภักดี, 2550)

ปัจจุบันการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองมีแนวโน้มลดลงและอยู่ในสถานการณ์สุ่มเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ (Vasupen, 2007) อย่างไรก็ตาม จังหวัดสกลนครถือเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ยังคง

มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองค่อนข้างหนาแน่นซึ่งภาครัฐยังคงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จากรายงานการสำรวจจำนวนสัตว์ในจังหวัดสกลนคร (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร, 2552) พบว่าในปี พ.ศ. 2552 จำนวนผู้เลี้ยงสุกรพื้นเมืองและจำนวนประชากรสุกรพื้นเมืองทั้งจังหวัดมีประมาณ 814 ราย และ 3,405 ตัว ตามลำดับ การเลี้ยงยังคงอยู่ในมือของเกษตรกรรายย่อยและกระจายตัวอยู่ตามเขตอำเภอต่างๆ เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อผลิตลูกสุกรบ่อนตลาด หมูย่าง (หมูหัน) และอีกส่วนเพื่อป้อนการบริโภคของคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งพบว่าผลผลิตลูกสุกรระยะหย่านมทุกช่วงเวลาของปีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขณะเดียวกันกลับพบว่า การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองไม่ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ของกลไกตลาดแต่อย่างใด เป็นไปได้ว่าเกษตรกรอาจขาดความเชื่อมั่นที่จะดำเนินกิจกรรมในรูปแบบเชิงการค้า อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอาหารสำหรับสุกรพื้นเมืองมีราคาไม่แพงและหาได้ง่ายในท้องถิ่น แต่ถือเป็นต้นทุนสำคัญในการกำหนดราคาขายของลูกสุกรระยะหย่านม ซึ่งโดยทั่วไปเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพื้นเมืองมักใช้รำข้าวเป็นแหล่งอาหารหลัก และเสริมอาหารชนิดอื่นตามสภาพความพร้อมของแต่ละฟาร์ม ซึ่งปริมาณอาหารที่ให้ คุณค่าทางโภชนาการของอาหาร และราคาอาหารต่อหน่วยของแต่ละฟาร์มน่าจะมีความแตกต่างกัน ดังนั้นหากเกษตรกรเลือกใช้รูปแบบการให้อาหารที่เหมาะสม น่าจะสามารถช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการผลิตลูกสุกรได้

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง และศึกษาเปรียบเทียบ

ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการผลิต ลูกสุกรหย่านม (ผลผลิตหลัก) ภายใต้รูปแบบการให้อาหารที่เกษตรกรใช้เลี้ยงแม่สุกรพื้นเมืองที่ให้ผลผลิตลูกสุกรในหนึ่งรอบการผลิต ในเขตจังหวัดสกลนคร

วิธีการศึกษา

แผนการทดลอง

ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการให้อาหารที่เกษตรกรใช้ในการเลี้ยงแม่สุกรพื้นเมืองต่อต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการผลิตลูกสุกรในหนึ่งรอบการผลิต (ช่วงระหว่างการตั้งท้องในครั้งที่ผ่านมาถึงเริ่มตั้งท้องในครั้งปัจจุบัน) การเลือกพื้นที่ศึกษาเป็นแบบเจาะจง โดยมีปัจจัยที่ต้องการศึกษาคือรูปแบบการให้อาหารตามที่เกษตรกรในพื้นที่ใช้ดังนี้ (1) ให้อาหารผสมระหว่างรำข้าวกับวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่น (2) ให้อาหารและเศษอาหารจากร้านขายอาหารตามสั่ง (เน้นให้เศษอาหารเป็นหลัก) และ (3) ให้อาหารและเศษอาหารในครัวเรือนของเกษตรกรเอง (เน้นให้อาหารเป็นหลัก) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพื้นเมืองเป็นรายฟาร์มจำนวนทั้งสิ้น 59 ราย ตามรายชื่อที่ได้จากการสอบถามพ่อค้าที่รับซื้อลูกสุกรเพื่อนำมาทำเป็นหมูย่าง (หัน) ในเขตอำเภวาริชภูมิ อำเภอนวนนิวาสและอำเภอฟังโคน จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วยเกษตรกรที่ให้อาหารในรูปแบบที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 20, 15 และ 24 ราย ตามลำดับ เหตุผลการเลือกพื้นที่ข้างต้นเป็นพื้นที่เป้าหมาย เนื่องจากพบว่าเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวมีรูปแบบการให้อาหารสุกรที่หลากหลายครบทั้งสามรูปแบบที่ต้องการศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 - กุมภาพันธ์ 2555

การเก็บข้อมูล

ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรพื้นเมืองร่วมกับการเก็บข้อมูลอื่นๆ ดังนี้ (1) ข้อมูลสภาพทั่วไปในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง ได้แก่ ประสบการณ์ของเกษตรกรในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง การยึดการเลี้ยง

สุกรพื้นเมืองเป็นอาชีพ (รายได้หลักหรือรายได้เสริม) สภาพการตลาด ขนาดพื้นที่และลักษณะที่ตั้งของฟาร์ม สถานภาพและจำนวนสุกรภายในฟาร์ม รูปลักษณ์ภายนอก (phenotype) ของพันธุ์สุกรพื้นเมืองที่เลี้ยง (สุกรพื้นเมืองแท้ในที่นี้หมายถึง สุกรพันธุ์กระโดน ซึ่งมีลักษณะลำตัวสั้นและป้อม กระดูกเล็ก หลังแอ่น หน้ายาว จมูกยาว หูตั้งมีขนาดเล็ก แต่หากมีลักษณะของสุกรหมยชานหรือสุกรทางการค้าปนออกมาด้วยให้ถือว่าเป็นสุกรพื้นเมืองลูกผสม) จำนวนแรงงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ความเชื่อมั่นของเกษตรกรต่อผลตอบแทนที่ได้รับจากการเลี้ยง ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการเลี้ยง (2) สุ่มเก็บตัวอย่างอาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรในแต่ละรูปแบบการเลี้ยงๆ ละ 4 ฟาร์ม (12 ฟาร์มจาก 59 ฟาร์ม) เพื่อนำมาวิเคราะห์ปริมาณโภชนะ ได้แก่ วัตถุแห้ง ถั่ว เยื่อใย ไขมันและโปรตีน (AOAC, 1990) (3) ข้อมูลด้านการให้ผลผลิตของแม่สุกรพื้นเมืองที่เลี้ยงภายในฟาร์มเฉลี่ยในหนึ่งรอบการผลิต (ผลผลิตของครอกปัจจุบัน) ได้แก่ อายุแม่สุกรเมื่อคลอดลูก จำนวนครั้งในการคลอดลูกของแม่สุกร จำนวนลูกคลอดใหม่มีชีวิต จำนวนลูกหย่านมที่มีชีวิต วันหย่านมลูกหลังคลอด วันที่แสดงอาการเป็นสัดและผสมติด (ตั้งท้อง) หลังหย่านมลูก ประเมินคะแนนความสมบูรณ์ของร่างกาย (body condition score) ของแม่สุกรภายในฟาร์มโดยใช้ระบบการให้คะแนนเหมือนกับที่ใช้ในแม่สุกรทางการค้า (Coffey et al., 1999) ปริมาณการกินได้ต่อวัน และอายุและน้ำหนักลูกสุกร (ชั่งน้ำหนัก ณ หน้าฟาร์ม) เมื่อถึงเวลาจำหน่าย และ (4) ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองเฉลี่ยในหนึ่งรอบการผลิต ได้แก่ ค่าอาหารสำหรับแม่พันธุ์สุกรและลูกสุกร หากเป็นเศษอาหารในครัวเรือน คำนวนราคาโดยอิงตามราคาของเศษอาหารที่ซื้อจากร้านขายอาหารตามสั่งเฉลี่ย (ชนิด ราคาและปริมาณอาหารที่ให้) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเวชภัณฑ์ที่ใช้ (ชนิด ราคาและปริมาณเวชภัณฑ์ที่ให้ตลอดรอบการผลิต) ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน (ราคาก่อสร้าง อายุการใช้งาน และค่าซากโรงเรือน) ค่าเสื่อมราคาแม่พันธุ์ และค่าเช่า

ที่ดิน และผลตอบแทนในรอบการผลิตและต่อการผลิต ลูกสุกรหย่านมหนึ่งตัว

การคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (สมศักดิ์, 2530) ดังนี้ (1) ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (total fixed cost: TFC) เป็นผลรวมจากค่าเสื่อมราคาโรงเรือน ค่าเสื่อมราคาแม่พันธุ์ และค่าเช่าที่ดิน (2) ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (total variable cost: TVC) เป็นผลรวมจากค่าอาหาร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเวชภัณฑ์ ค่าบริการผสมพันธุ์ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลือง และค่าแรงงาน (3) ต้นทุนรวมทั้งหมด (total cost: TC) เป็นผลรวมของ TFC และ TVC (4) รายได้ทั้งหมด (total income: TI) เป็นผลรวมของรายได้จากการจำหน่ายลูกสุกรและมูลสุกร และ (5) กำไร (profit) ได้จากรายได้ทั้งหมดหักต้นทุนรวมทั้งหมด (TI-TC)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ข้อมูลสภาพทั่วไปในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าโภชนะในอาหารสุกร ค่าการให้ผลผลิตของแม่สุกรและค่าของต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองในหนึ่งรอบการผลิต นำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่ศึกษาโดยใช้ Duncan's multiple range test ที่ระดับความเชื่อมั่น $P < 0.05$ ภายใต้การคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (1998)

ผลการศึกษา

สภาพทั่วไปในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองภายใต้รูปแบบการให้อาหารที่แตกต่างกันดังแสดงใน Table 1 พบว่า ถึงแม้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองหลายปี (5.1 ± 1.9 ปี) และมีความเชื่อมั่นด้านการตลาดสูงถึง 94.9 ± 22.2 % แต่ยังไม่มีการขายโดยีตการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองเป็นอาชีพหลัก สำหรับที่ตั้งของฟาร์ม

พบว่า ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ (79.7 ± 40.6 %) โดยเกษตรกรมักใช้พื้นที่หลังบ้านปลูกสร้างโรงเรือนในลักษณะคอกขังเดี่ยวสำหรับสุกรพ่อแม่พันธุ์ ขนาดพื้นที่โรงเรือนรวม 37.6 ± 21.8 ตร.ม.หรือ 7.4 ± 5.4 ตร.ม./ตัว จากการสังเกตลักษณะร่างกายภายนอกของสุกรที่บ่งบอกถึงพันธุ์สุกรพื้นเมืองพบว่า ทุกฟาร์มเลี้ยงเฉพาะสุกรลูกผสมระหว่างสุกรพื้นเมืองกับสุกรพันธุ์หมุยซานหรือสุกรป่า โดยเฉลี่ยในหนึ่งฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้งหมด 13.4 ± 4.1 ตัว ประกอบด้วยแม่พันธุ์ พ่อพันธุ์ สุกรสาวทดแทน และลูกสุกรจำนวน 3.6 ± 4.1 , 0.8 ± 0.5 , 1.5 ± 1.5 และ 7.5 ± 5.3 ตัว ตามลำดับ ส่วนการเลี้ยงดูอาศัยคนภายในครอบครัวรับผิดชอบเฉพาะเพียงหนึ่งคน (1.1 ± 0.3 คน) โดยใช้เวลาเพียงสั้นๆ เพื่อจัดหาอาหารและน้ำให้กับสุกร (38.5 ± 17.6 นาที/วัน) ซึ่งเป็นเวลานอกเหนือจากเวลาในการประกอบอาชีพหลัก ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและไม่ได้ดำเนินการทุกวันหรือนานๆ ครั้งได้แก่ การทำความสะอาดและซ่อมแซมคอก การดูแลสุขภาพสุกร การจำหน่ายผลผลิตและอื่นๆ

ภาวะการตลาดสุกรพื้นเมืองพบว่า จำนวนลูกสุกรพื้นเมืองระยะหย่านมมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคตลอดทั้งปี ทั้งตลาดทั่วไป (ตลาดหมูย่าง) ซึ่งมีพ่อค้าหมูย่างเป็นผู้มารับซื้อผลผลิตจากหน้าฟาร์มโดยตรงและปรุงเป็นหมูย่างจำหน่ายให้กับคนในเขตชุมชนเมือง ส่วนอีกตลาดหนึ่งเป็นตลาดเฉพาะภายในชุมชนของผู้เลี้ยงสุกรพื้นเมืองเอง ซึ่งพบว่าความต้องการของผู้บริโภคในกลุ่มนี้สูงสุดอยู่ในช่วงงานเทศกาล อย่างไรก็ตาม ในการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ยึดตามน้ำหนักตัวของลูกสุกร แต่จะใช้วิธีการประเมินราคาด้วยสายตา ซึ่งราคาจำหน่ายลูกสุกรหย่านมอยู่ในช่วง 500-600 บาท/ตัว และมีน้ำหนักอยู่ในช่วง 5-7 กก./ตัว สำหรับปัญหาที่เป็นอุปสรรคอื่นๆ ในการดำเนินการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองดังนี้ หากทำการเลี้ยงในเขตชุมชนเมืองมักสร้างปัญหาหรือรบกวนเพื่อนบ้านโดยเฉพาะการสร้างมลภาวะทางเสียงและกลิ่น ในพื้นที่ที่ขาดแคลนโรงสีข้าวซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ที่ไม่เหมาะต่อการทำนา (ที่ดอน)

เกษตรกรมักปฏิเสธการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง เนื่องจากปัญหาการหารำข้าวลำบากซึ่งเป็นอาหารหลักในการเลี้ยงสุกร นอกจากนั้น การทำลายพืชผลการเกษตรอื่นจากแม่สุกรที่แหกคอก โดยเฉพาะในช่วงที่เป็นสัด (กรณีโครงสร้างคอกไม่แน่นหนาพอ) การขาดแคลนพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะดีและความต้องการเพิ่มจำนวนผลผลิตลูกสุกรหย่านมเพื่อป้อนการบริโภคในช่วงเทศกาล จะเห็นได้ว่า ไม่ใช่เฉพาะผลตอบแทนทางการเงินอย่างเดียวที่เป็นข้อจำกัดในการเลี้ยง แต่ปัจจัยข้างต้นยังมีส่วนทำให้การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองไม่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

อาหารและปริมาณโภชนาในอาหารสุกรพื้นเมือง

รูปแบบการให้อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง (Table 2) พบว่า เกษตรกรที่ใช้รูปแบบที่ 1 นำแนวคิดและความรู้ด้านโภชนาการของการเลี้ยงสุกรเชิงการค้ามาปรับใช้ เห็นได้จากการผสมวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่นลงในสูตรอาหารนอกเหนือจากรำข้าว เพื่อ

ต้องการเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการของอาหารให้สูงขึ้น ตัวอย่างวัตถุดิบตัวอื่น เช่น กากถั่วเหลือง ปลายข้าว อาหารสำเร็จรูป เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วัตถุดิบหลักในสูตรอาหารยังคงเป็นรำข้าวสูงถึง 81.9 ± 2.0 % นอกนั้นเป็นวัตถุดิบชนิดอื่น (18.1 ± 2.0 %) ซึ่งวัตถุดิบส่วนนี้มักมีราคาค่อนข้างสูง ในขณะที่ในรูปแบบที่ 2 เกษตรกรลดการใช้รำข้าวลง (45.0 ± 5.7 %) แต่ใช้เศษอาหารที่ได้จากร้านขายอาหารในชุมชนเป็นวัตถุดิบหลักแทน (55.0 ± 5.7 %) ซึ่งเศษอาหารส่วนนี้โดยปกติได้มาฟรีหรือซื้อมาในราคาที่ถูกลง ส่วนในรูปแบบที่ 3 เกษตรกรใช้รำข้าวเป็นหลัก (93.8 ± 10.8 %) และเสริมเศษอาหารที่เหลือจากครัวเรือน (6.2 ± 10.8 %) ซึ่งมีปริมาณค่อนข้างน้อยและไม่สม่ำเสมอในแต่ละวันและเมื่อเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การใช้รำข้าวในแต่ละสูตรพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และเมื่อคิดเป็นสัดส่วนระหว่างรำข้าวกับวัตถุดิบชนิดอื่นของรูปแบบการให้อาหารที่ 1, 2 และ 3 จะมีค่าเท่ากับ 1:0.2 1:1.2 และ 1:0.1 ตามลำดับ

Table 1 Generality in native sow rearing under different feeding patterns

Item	Feeding patterns for native pigs			Average value
	RB + other raw materials	RB + Scraps from restaurants	RB + Scraps form kitchen	
Number of interviewees (person)	20	15	24	-
As a main occupation (%)	0.0±0.0	0.0±0.0	0.0±0.0	0.0±0.0
Farmers' experience in rearing (year)	6.8±1.6	4.3±1.2	4.1±1.4	5.1±1.9
Farmer's confidence in the market share (%)	100.0±0.0	93.3±25.8	91.7±28.2	94.9±22.2
Farm size (m ³)	52.8±11.3	30.5±24.6	29.4±20.4	37.6±21.8
Farm located in rural and lowland area (%)	80.0±41.0	60.0±50.7	91.7±28.2	79.7±40.6
Number of labors (person/farm)	1.1±0.2	1.1±0.3	1.1±0.3	1.1±0.3
Breed of sows (only observed phenotype)	Crossbred	Crossbred	Crossbred	-
Number of pigs (head/farm)	16.8±7.32	12.4±2.7	11.3±6.6	13.4±4.1
Sows	3.7±0.5	2.6±0.6	4.3±1.9	3.6±1.4
Boars	1.0±0.0	0.5±0.5	0.8±0.6	0.8±0.5
Gilts	2.4±1.1	1.1±1.0	1.0±1.6	1.5±1.5
Piglets	9.7±6.0	8.2±3.6	5.3±4.8	7.5±5.3

Note: mean ± standard deviation (SD); RB = rice bran

Table 2 Proportion of Ingredients and their chemical composition in diets for native sows

Item	Feeding patterns for native pigs		
	RB + other raw materials	RB + Scraps from restaurants	RB + Scraps from kitchen
Number of feed samples (n)	4	4	4
Ingredients (%)			
Rice bran	81.9±2.0 b	45.0±5.7 c	93.8±10.8 a
Another raw material	18.1±2.0 b	55.0±5.7 a	6.2±10.8 c
Total	100	100	100
Rice bran : another raw material ratio	1 : 0.2	1 : 1.2	1 : 0.1
Chemical composition of diet (%)			
Dry matter	92.7±1.4 a	54.9±2.5 c	84.9±2.4 b
-----% Dry matter-----			
Crude protein	11.2±1.2 a	8.1±0.9 b	7.6±0.9 b
Crude fiber	16.4±1.0	14.5±1.2	15.7±2.0
Ether extract	2.1±0.9	2.1±0.9	2.5±0.8
Ash	15.2±1.8	12.7±1.6	14.6±1.3

Note: mean ± SD; RB = rice bran

a-c Different letters indicate statistical differences in the same row ($P < 0.05$).

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของอาหารที่ใช้ในแต่ละรูปแบบของการให้อาหาร (Table 2) พบว่า อาหารในรูปแบบที่ 1 มีปริมาณโปรตีนสูงสุด (11.2 ± 1.2 %) ซึ่งสูงกว่าในรูปแบบที่ 2 (8.1 ± 0.9 %) และรูปแบบที่ 3 (7.6 ± 0.9 %) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) อย่างไรก็ตาม ปริมาณเยื่อใยและไขมันระหว่างอาหารในของแต่ละรูปแบบไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) และเมื่อพิจารณาจากปริมาณการกินได้ต่อวัน (น้ำหนักแห้ง) (Table 3) พบว่าแม่สุกรได้รับปริมาณโปรตีนต่อวันในรูปแบบที่ 1 มากกว่าในรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) เท่ากับ 201.6 ± 36.4 , 108.8 ± 57.1 และ 82.7 ± 37.1 ก. ตามลำดับ ส่วนปริมาณโภชนาอื่น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปริมาณความต้องการโปรตีนต่อวันของแม่สุกร พบว่าแม่สุกรพื้นเมืองทุกกลุ่มได้รับปริมาณโปรตีนต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดโดย NRC (1998)

การให้ผลผลิตของแม่สุกรพื้นเมือง

จาก Table 3 แสดงข้อมูลด้านการให้ผลผลิตของแม่สุกรพื้นเมืองในหนึ่งรอบการผลิตพบว่า อายุแม่สุกรพื้นเมือง จำนวนครั้งของการให้ลูกที่ผ่านมา และปริมาณการกินได้ที่อยู่ในรูปน้ำหนักสดของทั้งสามกลุ่มรูปแบบมีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) อย่างไรก็ตาม พบว่าปริมาณการกินได้ที่อยู่ในรูปวัตถุแห้งของทั้งสามกลุ่มรูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ กลุ่มรูปแบบที่ 1, 3 และ 2 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.8 ± 0.3 , 1.4 ± 0.7 และ 1.0 ± 0.4 กก./วันตามลำดับ ถึงแม้ว่าระยะเวลาในการเลี้ยงลูก (วันหย่านม) และค่าคะแนนความสมบูรณ์ของร่างกายแม่สุกรของกลุ่มในรูปแบบที่ 1 จะมากกว่าของกลุ่มในรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ก็ตาม แต่พบว่า จำนวนลูกแรกคลอดมีชีวิต จำนวนลูกหย่านม จำนวนวันตั้งแต่วินิจฉัยจนถึงวันเป็นสัตว์ จำนวนวันตั้งแต่วินิจฉัยจนถึงวันผสมติด และช่วงห่างระหว่างการตั้งท้อง ตลอดจนอายุและน้ำหนักตัวของลูกสุกรเมื่อถึงเวลาจำหน่ายของทั้งสามกลุ่มรูปแบบไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

Table 3 Productivity of the native sows at the present litter in the different feeding patterns

Item	Feeding patterns for native pigs		
	RB + other raw materials	RB + Scraps from restaurants	RB + Scraps from kitchen
Age (year)	3.0±1.0	3.1±1.3	2.8±1.3
Number of litters (n)	4.4±1.8	3.8±2.3	3.8±2.9
Feed intake (kg/d)	1.9±0.2	1.9±0.5	1.8±0.7
Dry matter intake (kg/d)	1.8±0.3 a	1.0±0.4 c	1.4±0.7 b
Number of life piglets at birth (head)	8.5±1.4	8.3±1.3	8.4±2.3
Number of life piglets at weaning date (head)	8.1±1.3	8.0±1.1	8.1±2.6
Lactation period (d)	44.3±1.8 a	40.1±4.9 b	40.6±6.3 b
Weaning-estrus interval (d)	9.5±2.8	10.9±1.7	10.3±3.3
Weaning-conception interval (d)	11.5±5.2	12.5±1.8	13.7±8.9
Gestation interval (d)	170.8±4.1	167.7±5.5	169.3±11.6
Body condition score of sows (1-5 scores)	3.6 ±0.5 a	2.8±0.7 b	3.0±0.8 b
Age of piglet at selling date (d)	56.3±4.6	52.9±13.0	51.5±13.9
Weight of piglet at selling date (d)	5.6±0.8	5.3±0.5	5.6±1.1

Note: mean ± SD; RB = rice bran

a-c Different letters indicate statistical differences in the same row ($P < 0.05$).

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง

จากข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง (Table 4) พบว่า ต้นทุนคงที่ซึ่งประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน ค่าเสื่อมราคาแม่พันธุ์ และค่าเช่าที่ดินของทั้งสามกลุ่มรูปแบบไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยมีค่าต้นทุนคงที่รวมของกรุปรูปแบบที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ 49.6±17.0, 57.1±34.1 และ 64.6±38.3 บาท/ครอก ตามลำดับ

สำหรับต้นทุนผันแปร พบว่าค่าอาหารแม่สุกรเป็นต้นทุนผันแปรที่มีมูลค่ามากที่สุดหรือเท่ากับ 70.5% ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งพบว่ากรุปที่มีค่าอาหารแม่สุกรมากที่สุดคือกรุปรูปแบบที่ 1 (2,372.4±98.3 บาท/ครอก) รองมาคือกรุปรูปแบบที่ 3 (1,795.2±823.9 บาท/ครอก) และน้อยที่สุดคือกรุปรูปแบบที่ 2 (1,416.7±294.2 บาท/ครอก) ซึ่งค่าของแต่ละกรุปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) นอกจากนี้ยังพบว่า

กรุปรูปแบบที่ 1 มีค่าต้นทุนค่าเวชภัณฑ์ (ยาบำรุงธาตุเหล็ก ยาถ่ายพยาธิ) มากกว่ากรุปรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 39.1±14.5 15.2±18.0 และ 15.6±14.7 บาท/ครอก ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากรุปรูปแบบที่ 1 จะมีต้นทุนผันแปรในส่วนของค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าน้ำมีค่าต่ำกว่ากรุปรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ก็ตาม แต่เป็นมูลค่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น สำหรับต้นทุนผันแปรส่วนอื่น (ค่าอาหารลูกสุกร ค่าบริการผสมพันธุ์ ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลือง และค่าแรงงาน) พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกรุปที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งเมื่อรวมต้นทุนผันแปรรวมทุกรายการพบว่า กรุปรูปแบบที่ 1 มีต้นทุนสูงกว่ากรุปรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3,089.5±178.0, 2,174.1±468.2 และ 2,476.6±932.3 บาท/ครอก ตามลำดับ

Table 4 Economic cost and profit on piglet production at the present litter of native sows

Item	Feeding patterns for native pigs		
	RB + other raw materials	RB + Scraps from restaurants	RB + Scraps form kitchen
Data of sows			
Fixed cost (FC)			
Depreciated house (baht/litter)	15.5±5.3	30.5±18.3	25.0±23.4
Depreciated sow (baht/litter)	32.2± 21.3	24.6 ± 27.5	37.4±32.6
Land rent (baht/litter)	1.9±0.4	2.1±1.1	2.2±2.5
Total fixed cost (TFC) (baht/litter)	49.6±17.0	57.1±34.1	64.6±38.3
Variable cost (VC)			
Feed for sow (baht/litter)	2,372.4±98.3 a	1,416.7±294.2 c	1,795.2±823.9 b
Feed for piglets (baht/litter)	157.2±110.7	144.7±186.0	109.7±114.2
Motor fuel (baht/litter)	1.5±2.4 c	4.6±0.7 a	3.2±2.1 b
Medicine (baht/litter)	39.1±14.5 a	15.2±18.0 b	15.6±14.7 b
Insemination service (baht/litter)	100±0.0	100±0.0	100±0.0
Water (baht/litter)	23.9±15.8 bc	47.7±30.3 a	37.01±35.4 ab
Electricity (baht/litter)	11.4±7.7	13.6±40.4	5.0±9.2
Stuff and material (baht/litter)	0.78±0.26	2.6±2.6	2.5±3.6
Labor (baht/litter)	383.3±96.5	429.0±329.1	408.3±180.7
Total variable cost (TVC) (baht/litter)	3,089.5±178.0 a	2,174.1±468.2 b	2,476.6±932.3 b
Total cost (TC=TFC+TVC) (baht/litter)	3,139.2±182.6 a	2,231.2±458.8 b	2,541.2±1001.3 b
Income			
Sold piglets (baht/litter)	4,480.0±749.0	4,668.8±1,609.2	4,621.2±1,204.6
Sold manure (baht/litter)	80.0±17.4	79.3±15.2	77.9±15.3
Total income (TI) (baht/litter)	4,750.0±924.4	4,559.3±751.9	4,746.7±1,606.3
Profit (TI-TC) (baht/litter)	1,610.8±803.1	2,328.1±889.2	2,205.5±1,332.7
Data of piglets			
Total cost (TC) (baht/piglet)	397.3±51.4 a	280.6±63.4 b	328.6±112.2 b
Total income (TI) (baht/piglet)	589.3±41.1	566.7±46.5	588.0±61.1
Profit (TI-TC) (baht/piglet)	192.0±62.4 b	286.1±92.3 a	259.4±115.8 a
Total cost per piglet body weight (baht/kg)	72.5±12.8 a	53.2±13.4 b	60.0±20.2 b

Note: mean ± SD; RB = rice bran

a,c Different letters indicate statistical differences in the same row (P<0.05).

สำหรับส่วนของรายได้ทั้งที่แจกแจงเป็นรายการย่อย (จำหน่ายลูกสุกรหย่านมและจำหน่ายมูล) และรายได้รวม พบว่ามีค่าไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$) ซึ่งมีรายได้รวมของกลุ่มรูปแบบที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ $4,750.0\pm 924.4$, $4,559.3\pm 751.9$ และ $4,746.7\pm 1,606.3$ บาท/ครอก ตามลำดับ เนื่องจากการกำหนดราคาซื้อขายลูกสุกรหย่านมใช้วิธีการประเมินด้วยสายตาหรือตีราคาเหมารวมทั้งครอก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้รายได้จากการจำหน่ายลูกสุกรหย่านมและรายได้รวมระหว่างกลุ่มรูปแบบไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อวิเคราะห์ผลกำไรต่อการผลิตของแม่สุกรหนึ่งตัวในหนึ่งรอบการผลิตพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$) ด้วยเช่นกัน มีค่าของผลกำไรของกรู่มรูปแบบที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ $1,610.8\pm 803.1$, $2,328.1\pm 889.2$ และ $2,205.5\pm 1,332.7$ บาท/ครอก ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนต่อการผลิตลูกสุกรระยะจำหน่ายหนึ่งตัวพบว่า ต้นทุนรวมของกลุ่มรูปแบบที่ 1 มีค่าสูงกว่ากลุ่มรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 397.3 ± 51.4 , 280.6 ± 63.4 และ 328.6 ± 112.2 บาท/ลูกสุกรหนึ่งตัว ตามลำดับ สำหรับรายได้รวมไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$) อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ผลกำไรต่อการผลิตลูกสุกรระยะจำหน่ายหนึ่งตัวพบว่า กลุ่มรูปแบบที่ 1 มีกำไรน้อยกว่ากลุ่มรูปแบบที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) มีค่าเท่ากับ 192.0 ± 62.4 , 286.1 ± 92.3 และ 259.4 ± 115.8 บาท/ลูกสุกรหนึ่งตัว ตามลำดับ นอกจากนั้นยังพบว่า ต้นทุนต่อน้ำหนักตัวหนึ่งกิโลกรัมให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) คือมีค่าในกลุ่มรูปแบบที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ 72.5 ± 12.8 , 53.2 ± 13.4 และ 60.0 ± 20.2 บาท/กก. ตามลำดับ

วิจารณ์

ผลการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง เพื่อให้ทราบถึงสภาพการเลี้ยงทั่วไปและต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลูกสุกรหย่านม ภายใต้กลุ่มรูปแบบการให้อาหารแม่สุกรที่แตกต่างกันข้างต้นเห็นได้ว่า เกษตรกรสามารถเลี้ยงสุกรพื้นเมืองภายใต้สภาพการให้อาหารคุณภาพต่ำและการเลี้ยงดูแบบง่าย โดยไม่กระทบต่อการให้ผลผลิตลูกและยังคงให้ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน ถือเป็นกิจกรรมการเกษตรทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต (เศษอาหาร) ในชุมชนและใช้เงินทุนหมุนเวียนน้อย ทำให้มีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงสุกรเชิงการค้าซึ่งเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกเป็นหลัก ดังนั้นข้อจำกัดการขยายตัวของ การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจึงไม่ได้มีสาเหตุมาจากผลตอบแทนของการลงทุน แต่อาจมีผลมาจากปัจจัยอื่น เช่น สุกรส่งเสียดังและส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้านใกล้เคียง และการหาซื้อข้าวทำได้ยากในบางพื้นที่ นอกจากนี้ความนิยมในการบริโภคเนื้อสุกรพื้นเมืองยังไม่แพร่หลายมากนัก หรือยังอยู่ในกลุ่มผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม สำหรับการจำหน่ายสุกรพื้นเมืองส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็นผู้กำหนดราคา โดยการประเมินด้วยสายตา ไม่มีการชั่งน้ำหนัก ซึ่งผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า การซื้อขายโดยวิธีนี้อาจเกิดความไม่เป็นธรรมในการจำหน่าย ดังนั้นควรกำหนดราคาซื้อขายตามน้ำหนักของลูกสุกรหย่านมที่ชัดเจน

ในช่วงเทศกาลต่างๆ ปริมาณความต้องการลูกสุกรมีมาก แต่ผลผลิตมีไม่เพียงพอ หากเกษตรกรต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น ควรปรับช่วงเวลาการผสมพันธุ์เพื่อ กำหนดให้แม่สุกรหย่านมลูกพร้อมๆ กัน และได้ผลผลิตเพียงพอต่อความต้องการของตลาด นอกจากนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองให้ได้คุณภาพเนื้อที่ดีขึ้น การวิจัยเพื่อเพิ่มอุปสงค์ (demand) การบริโภคเนื้อสุกรพื้นเมือง การสร้างมูลค่าเพิ่มในโซ่การผลิต (value chain) โดยเน้นการแปรรูปและการตลาด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในโซ่การผลิตสุกรพื้นเมือง

สรุป

ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองในเขตจังหวัดสกลนครเป็นฟาร์มขนาดเล็ก มีรูปแบบการเลี้ยงแบบเรียบง่าย โดยอาศัยปัจจัยการผลิตในท้องถิ่นเป็นหลัก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงแม่สุกรพื้นเมืองภายใต้รูปแบบการให้อาหารที่แตกต่างกันพบว่า ไม่ว่าจะให้อาหารในรูปแบบใดเกษตรกรก็ยังได้ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน และหากเลือกรูปแบบการให้รำข้าวร่วมกับเศษอาหารที่ได้จากร้านอาหารหรือจากครัวเรือน จะทำให้ได้รับผลกำไรเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการให้รำข้าวผสมกับวัตถุดิบอาหารสัตว์อื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวเงินไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองไม่ขยายตัว แต่อาจเนื่องจากปัจจัยอื่น เช่น ความไม่เหมาะสมด้านทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความยากง่ายในการหารำข้าว และการสร้างความรำคาญหรือรบกวนเพื่อนบ้าน เป็นต้น

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนวิจัย (ทุนวิจัยภายใน) จากคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร คณะผู้ดำเนินงานวิจัยต้องขอขอบคุณท่านคณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย คณะทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านด้วยไมตรีจิตที่ดี และมีความตระหนักในคุณค่าของสุกรพื้นเมืองทั้งในด้านการส่งเสริมอาชีพ การหาแนวทางการใช้ประโยชน์จากสัตว์ท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ของประเทศร่วมกัน และขอบคุณเกษตรกรเจ้าของฟาร์มสุกรพื้นเมืองทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสิทธิ์ วิสุเทพ, ชเวง สารค้อง, อรอนงค์ พวงชมพู, เฉลิมพล เยื้องกลาง, ชำนาญวิทย์พรหมโคตร, ศศิพันธ์วงศ์สุทธาวาส, ปิยวิทย์ เกษร, และไพวัลย์ ศรีนานวล. 2548. การศึกษาความสามารถในการใช้ผลผลิตของสุกรพื้นเมือง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. รายงานโครงการวิจัยสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรสกลนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร, สกลนคร.
- ณรงค์ วีรารักษ์, และพลภักดี นิตยน์น้อยสีบ. 2550. การศึกษาการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน. แหล่งข้อมูล: <http://www.dld.go.th/region5/images/stories/region5/Journal/w2/6.pdf>. ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2554.
- พงษ์ชาญ ญ ลำปาง. 2528. ระบบการเลี้ยงสุกรแบบดั้งเดิมในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. โครงการวิจัยระบบการทำฟาร์ม คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมศักดิ์ เปรียบพร้อม. 2530. หลักและวิธีการจัดการธุรกิจฟาร์ม. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร. 2552. รายงานจำนวนกระบือ สุกร แพะ แกะ แยกเป็นจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร ปี พ.ศ. 2552 แบบรายงานระดับจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร, สกลนคร.
- AOAC. 1990. Official Methods of Analysis. Association of Official Analytical Chemists, Virginia.
- Coffey, R., G. Parker, and K. Laurent. 1999. Assessing Sow Body Condition. Lexington, KY.
- NRC, 1998. Nutrient Requirements of Swine. 10th Revised Edition. National Academy of Science, Washington, DC.
- Samklong, C., P. Na-Lampang, S. Katavatin, P. Kupitayanant, and K. Vasupen. 2011a. The onset of puberty in indigenous gilts in the North-East of Thailand confirmed by the first ovulation. Journal of Agricultural Science and Technology A 1:1318-1321.
- Samklong, C., P. Na-Lampang, P. Kupitayanant, S. Katavatin, P. Kesom, and K. Vasupen. 2011b. The onset of puberty in indigenous male pigs in the North-East of Thailand confirmed by sperm occurrence and reproductive capability. p 451. In: The 3rd International Conference on Sustainable Animal Agriculture for Developing Countries (SAADC2001) July 26-29, 2011. Suranaree University of Technology, Nakhon Ratchasima.
- Serres, H. 1992. Manual of Pig Production in the Tropical. Redwood Press, London.
- SPSS. 1998. SPSS for Windows, Release 9.0, SPSS inc., IL.
- Vasupen, K. 2007. Nutritional studies in native, Thai Kadon pigs. Ph.D. Thesis. Utrecht University, Utrecht.